

структурі вартості майна відображується специфіка діяльності кожного підприємства.

Література

1. Управління витратами промислового підприємства в ринкових умовах: теорія, методологія, практика: монографія / Н. Й. Радіонова. — К. : КНУТД, 2019. — 405 с.

2. Radionova N. Dual nature of industrial enterprise cost management system / N. Radionova, M. I. Skrypnyk, T. Voronkova // *Baltic Journal of Economic Studies*. – 2019. – Vol. 5, No. 2. – P. 184-190. Режим доступу:

<http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/652/pdf>

3. Security of organizational changes via operational integration: ensuring methodology / S. Drobyazko, O. Potyshniak, N. Radionova, S. Paranytsia, Y. Nehoda // *Journal of Security and Sustainability Issues*. – 2019. – Vol. 9, № 1. – P. 1595-1612. <http://jssidoi.org/jssi/papers/papers/view/393>

УДК 657.1

Чучкевич Д.Ю., студентка, Радіонова Н.Й., к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Багато століть облікові працівники практично не цікавилися історією свого фаху. Тільки на початку ХХ ст. зародився науковий інтерес до вивчення історії бухгалтерського обліку. У своєму розвитку бухгалтерський облік пройшов певну еволюцію, зумовлену ускладненням господарської діяльності людей, виникненням потреби обліку знарядь мисливства, здобичі та розподілу її між членами роду. Зі стародавніх часів проводився облік господарської діяльності людей як достовірний доказ проведення операцій, сплати податків, вирішення спірних питань розподілу матеріальних благ. Розвитку бухгалтерського обліку сприяли прогрес, стабільність, більш повна реалізація

суспільних потреб. У зв'язку з цим важливого значення набуває періодизація розвитку бухгалтерського обліку. Вона дозволяє прослідкувати історичну логіку, підійти до усвідомлення етапів становлення обліку [3].

Виділяють чотири основні періоди розвитку бухгалтерського обліку.

Перший період	Виникнення способів реєстрації фактів в облікових регістрах.
Другий період	Розвиток різних форм товарних операцій.
Третій період	Становлення бухгалтерського обліку як сфери наукових знань.
Четвертий період:	<ul style="list-style-type: none"> • Перша стадія - розробка базових принципів об'єктивної оцінки майново-правового стану, напряму побудови обліку, розширення регламентації національних систем і звітності обліку. • Друга стадія - розробка базових принципів об'єктивної оцінки майново-правового стану в умовах зовнішнього ринкового середовища

Перший період характеризувався виникненням різних способів реєстрації фактів в облікових регістрах у вигляді систематичних і хронологічних записів, було введено поняття подвійного запису.

Другий період припадає на час революційних перетворень в галузі виробництва, розвитку різних форм товарних операцій та збільшення обсягів торговельних, фінансових та інших операцій не тільки в окремих країнах, але й у всьому світі.

Третій період – становлення бухгалтерського обліку як сфери наукових знань. Протягом цього періоду зусилля більшості авторів були направлені на те, щоб встановити теоретичні основи бухгалтерського обліку.

Четвертий період доцільно поділити на дві основні стадії:

- перша стадія, що охоплює період до середини ХХ ст., характеризується розробкою базових принципів об'єктивної оцінки майново-правового стану самостійно господарюючого суб'єкту, галузевого напряму в побудові системи бухгалтерського обліку.

- друга стадія – з середини ХХ ст. до наших днів – характеризується розробкою принципів оцінки майново-правового стану господарюючих суб'єктів в умовах зовнішнього ринкового середовища і у зв'язку з прийняттям ефективних господарських рішень для отримання майбутньої економічної вигоди.

Відомий у світі вчений А.Ч. Літлтон описав передумови розвитку системи подвійного запису, а також виділив історичні передумови, які, на думку вченого, призвели до виникнення подвійного запису в італійських містах – державах [1]. Л. Пачолі був першим, хто спробував пояснити поняття дебет і кредит. Він створив персоналістичну модель обліку і тим самим заклав основи його юридичного тлумачення, яке пізніше знайшло своє відображення у відомих працях Е. Дегранжа і Дж. Чербоні. Видатний французький бухгалтер П. Гарньє назвав свою книгу “Облік – алгебра права”, в якій пояснив принцип подвійного запису [5]. Персоналістична модель виявилась настільки вдалою, що нею зацікавились і використовували у своїх геніальних працях К. Маркс і Ф. Енгельс при поясненні подвійного запису. Л. Пачолі розглядав бухгалтерський облік, як самостійний метод, що базується на застосуванні подвійного запису і використовується для відображення господарських процесів які відбуваються на окремому підприємстві та за його межами. Таке тлумачення відрізнялося від праці В. Котрулі, який вважав, що об'єктом бухгалтерського обліку є окреме підприємство [4].

До кінця 19 ст. система бухгалтерського обліку, основи якої були закладені Л. Пачолі, зазнала певних змін, що були пов'язані із специфікою господарської діяльності великих промислових корпорацій: 1) створені перші компанії, які були відокремленні від їх власників; 2) виник акціонерний капітал; 3) розмежовано капітал і прибуток; 4) введено поняття “діюче підприємство”; 5) почали працювати фондові біржі; 6) розширилась промисловість і торгівля. На сцені з'явилися люди облікової професії [2].

Отже, вся історія бухгалтерської праці, за своєю сутністю, є поступовим рухом до вирішення трьох основних завдань: зробити облік максимально

інформативним і точним, досягти його простоти і дешевизни, отримати своєчасну інформацію про факти господарського життя.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: В 2-х частинах. Ч. I: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / 2-е вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2001. - 512 с.
2. Історія бухгалтерського обліку/Мирослав Остапюк/278 стр./2009 р./2-е видання.
3. Історія обліку, аналізу та аудиту /Яремко І.Й., Лемішовська О.С./ 236 стр./2018 рік/Видавництво Львівської політехніки.
4. Облік та перевірка звітності про сталий розвиток підприємств / М. Скрипник, Н. Радіонова, Т. Власюк, С. Бондаренко, О. Григоревська // Бізнес-огляд ІВІМА. - 2019. - Вип. 2019. - С. 1-10.

УДК 657

Шевченко Л.В., студентка, Саюн А.О., к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

Бухгалтерський облік безготівкових розрахунків має важливе значення для правильної організації грошового обігу та організації розрахунків, а також в зміцненні платіжної дисципліни і в ефективному використанні фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Розрахункові рахунки відкриваються господарюючим суб'єктам, які мають власні оборотні кошти і самостійний баланс. Кількість розрахункових рахунків, необхідних для здійснення господарських операцій, і банки вибирає їх власник. З розрахункових рахунків